

tende sig til den Betragtning, der blev gjort gjældende af den ærede første Laler, bemærkede, at det ikke vilde være af væsentlig Betydning for den enkelte Kommunes Økonomi, om man undlod denne Hjemsendelse, saa tror jeg ogsaa, at han har Ret deri. Det ærede Medlem ansøgte Grunde derfor, som forekom mig aldeles tilfredsstillende, og for saa vidt det er hæderlige Folk, som ere Gjenstand for Fattigforsørgelsen, vil vist ogsaa Enhver med mig være enig i, at man, uden at være sentimental kan have Medfølelse med saadanne Folk, som have levet i en lang Narværelse i en Kommune og nyde almindelig Anseelse og Tillid hos deres Medborgere, men nu pludselig, fordi de ere komne paa Fattigvæsenet, skulle rives ud af alle deres Forhold og sendes hen til et Sted, hvor de vel ere fødte, men iøvrigt aldeles ingen Tilknøytning have. Dette forekommer mig at være afgjørende Grunde mod at hjemsende hæderlige Fattige. Med Hensyn til den anden Slags Fattige har det ærede Medlem ogsaa omtalt en Udvei, og det er den, at man forsørger dem ved at lade dem arbejde i Anstalter, som ere indrettede til at modtage saadanne Folk, og for deres Vedkommende er det vistnok ogsaa temmelig ligegyldigt, hvor Arbeidet finder Sted. I begge Tilfælde er det imidlertid aabenbart, at naar man ikke vil gaa den Vej, der ogsaa er antydet af begge de ærede Lalere, om end paa forskjellig Maade, nemlig at lade større Kredse — Staten eller Amtskommunen — komme den enkelte Kommune til Hjælp, saa kan det Hele være en Korrespondancegenstand, en Afregningsningsag, for de forskjellige Kommuner, saa at man altsaa lader være med denne Hjemsendelse, denne Bortdriven af Folk fra et Sted, hvor de have ernæret sig tidligere, for at sende dem til ubekjendte Steder, hvor de ville faae det langt slettere end paa det Sted, hvor de have henlevet deres længste Tid. Det er altsaa ogsaa min Mening, at Hjemsendelse aldrig bør finde Sted, og jeg kan ikke erkjende, at der er ansøgt tilstrækkelige Grunde for, at den bør finde Sted. Det foreliggende Lovforslag har et Fortrin fremfor det tidligere deri, at det foresøger at skjelne mellem de to Slags Trængende, nemlig saadanne, der ere værdige og saadanne der ikke ere det (Uro i Salen). Ja, jeg vil ikke anstrenge mine Lunger altfor meget, thi de Herre, der nu ere saa høyrøstede, kunne jo begjære Ordet, naar de hellere selv vilde tale end høre mig; de kunne jo ogsaa lade være at høre paa mig, men jeg har dog Lov til at tale.

Formanden: Maa jeg bede ærede Medlemmer om ikke at forstyrre Laleren.

Winther: Jeg siger altsaa, at det er et Fortrin ved denne Lov, at den har denne Skjelnen, og den ærede sidste Laler udtalte vistnok den

saande Grund til vort Fattigvæsens slette Tilstand og den Misforholdelse, som finder Sted dermed, naar han sagde, at Grunden dertil var, at man ikke hidtil havde fondret mellem disse to Slags Fattige. Jeg vil nu spørge, om det er i Samfundets Interesse at sende Børn til Steder, hvor der forefindes Folk af den Art, som ingen gjerne omgaa. Er det ikke skadeligt for dem at have det Exempel for Die, som en Fattiggaard afgiver, og er dette Noget, der lader sig forebygge ved hvilke som helst Foranstaltninger man træffer for at adskille Børnene fra de Børne? Børnene se dem dog ofte vende hjem fra Arbejde eller andet Steds fra i en Tilstand, som er i højeste Grad forargelig. I det Hele tror jeg, at Børn aldrig burde opdrages andre Steder end i Familier. Enhver, der har givet sig noget af med Opdragelse af Børn, vil vide, at de, der ere anbragte i Opdragelsesanstalter — og det gjælder ogsaa formuende Folks Børn — lide et Tryk og føle sig saa forladte, at det for dem, der have nogen Medfølelse med saadanne unge Væsener, maa være en Gjenstand for Sorg. Jeg har selv været i det Tilfælde at lede en saadan Opdragelsesanstalt her i Byen, og jeg har bemærket, at, uagtet Børnene bleve godt holdte, som man siger, var der dog en Følelse af Forladthed tilstede hos dem, som ikke kunde erstattes selv ved den omhyggeligste Velvillie og Omsorg fra deres Side, som paa en Maade skulde være dem i Forældres Sted. Men hvorledes gaar det nu med det fattige Barn, naar det sættes ind i en Anstalt, hvor det behandles i Fællesskab med en hel Del Andre, og hvor smaalæring ogsaa er tilstede? Hvorledes skal et saadant Barn komme til at føle sig knyttet med Kjærlighed til et Samfund, som har behandlet det saaledes fra det Døeblik, da det begyndte at have med Samfundet at gjøre? Er der Noget, der er vigtigt i vor Tid, da er det for det Første at sørge for, at Fattigdom ikke udbreder sig, og for at forebygge dette, vil det være nødvendigt at gaa i den Retning, hvori den ærede sidste Laler gik, naar han talte om, at man i Tide burde komme Folk til Hjælp, som tilbørlig kunde ernære sig selv. Men paa den anden Side er det ogsaa vigtigt, at man ikke lader det komme dertil, at den Fattige bliver en Fjende af Samfundets Indretning, saaledes som den nu er. De Penge, der fra det Offentliges Side — saavel fra de mindre som fra de større Kommuner som ogsaa fra Statens Side — anvendes til at lette de værdige Fattiges Trang og til at lade de hjælpeløse, fattige Børn opdrages godt, ere derfor anvendte paa en Maade, der lønner sig godt og er økonomisk rigtig. Allerede af den Grund ere saadanne Udgifter godt anvendte, ikke at tale om, at det ogsaa fra Menneskelighedens Standpunkt er Pligt for Samfundet og Ret for dem, der leve i det, at det Offentlige anvender Penge til disse Diemed. Naar vi i en By som Kjøbenhavn se de Børn, der ere overladte til Fattig-